

HÖRMANN
garažna i industrijska vrata

HÖRMANN
garažna i industrijska vrata

Prof. Goran Vojvodić, dia; Foto: Vanja Embulajev

INTERVJU, IZDVOJENO

Prof. Goran Vojvodić – Suština rekonstrukcije leži u stvaranju nove upotrebne vrednosti

Dragan Marković, 28.10.2023. 5 min

Arhitekta Goran Vojvodić, redovni profesor Arhitektonskog fakulteta u Beogradu, predstaviće na BuildUp konferenciji jedan od najsloženijih projekata rekonstrukcije, dogradnje i prenamene postojećeg objekta u domaćoj arhitektonskoj praksi.

Šta raditi sa starim zgradama koje su nasleđene iz 20. veka a koje su izgubile svoju prvobitnu namenu ili prostorno-tehnički ne odgovaraju savremenim standardima? Da li je sve što je staro ujedno i vredno čuvanja i da li principi zaštite zapravo predstavljaju kočnicu transformacije graditeljskog nasleđa?

Ovo su samo neka od pitanja o kojima će se diskutovati na sledećoj po redu [BuildUp konferenciji](#), koja će biti posvećena projektima **rekonstrukcije, renoviranja i prenamene**.

Jedan od učesnika konferencije, u panelu posvećenom muzejima, jeste i arhitekta **Goran Vojvodić**, redovni profesor i suosnivač [Biroa VIA](#). Kroz osvrt na svoju bogatu arhitektonsku praksu, višestruko nagrađivani autor otkriva nam svoje stavove o jednom od najvažnijih zadataka arhitekata u 21. veku.

[DISKURS] – Da li su teme rekonstrukcije, renoviranja i prenamene dovoljno zastupljene u diskursu arhitektonske profesije? Kakvo je vaše mišljenje?

Meru zastupljenosti teme rekonstrukcije je teško vrednovati u kvantitativnom smislu ali je njeno prisustvo evidentno kako u našoj sredini tako i na svetskom nivou.

Posmatrano **iz perspektive sopstvene prakse** – rekonstrukcija Francuskog kulturnog centra, Beogradske filharmonije, Upravne zgrade Košarkaškog Saveza Jugoslavije, itd.– angažovanja takve

vrste je bilo tokom cele karijere i kulminiralo je projektom prenamene funkcije objekta, rekonstrukcije i dogradnje [Muzeja grada Beograda](#).

Tema rekonstrukcije je višeznačna, bilo da je reč o **stvaranju nove upotrebne vrednosti** aktualizacijom postojećeg resursa ili je u pitanju poboljšanje boniteta zatečenog, u funkcionalnom i estetskom smislu. Svakako, ovakva vrsta angažovanja je vrlo zahtevna, ograničavajuća i podrazumeva prisustvo ne samo arhitektonske već i drugih inženjerskih struka. Ta kompleksnost je svojevrsni izazov, iziskuje veštinu i kreativnost.

Mnogo je izazova u samom činu građenja, pogotovo kada je reč o rekonstrukciji i adaptaciji.

[ZAŠTITA] – Da li su današnji pristupi zaštiti graditeljskog nasleđa iz XX veka kočnica ili podsticaj njihovoj savremenoj transformaciji?

Imajući u vidu tehnički, tehnološki napredak – sveukupno uvećanje spektra mogućnosti intervenisanja u graditeljskom nasleđu, mišljenja sam da savremeni principi i mehanizmi u prevashodno prepoznavanju, vrednovanju i prezentaciji dovode do pozitivnog pristupa samim tim i rezultata transformacije u toj oblasti.

[IZAZOVI] – Sa kojim sve neočekivanim situacijama i izazovima se arhitekta susreću prilikom renoviranja i rekonstrukcija?

Mnogo je izazova u samom činu građenja, transformaciji prostora/objekta, pogotovo kada je reč o rekonstrukciji i adaptaciji.

U pitanju su većinom objekti lošeg boniteta, devastirani tokom životnog veka neadekvatnim održavanjem, još i više nebrigom vlasnika ili onih čija je to obaveza. Nepostojanje odgovarajuće arhivske projektne dokumentacije, zatim intervencije na objektu koje su ili neadekvatne ili nisu ni notirane tokom vremena, **uslovljavanja zaštitara** u pojedinim slučajevima nejasna, čak i neutemeljena, vrlo su često situacije sa kojima se možemo susresti prilikom renoviranja ili rekonstrukcije objekata.

Kompleksnost u angažovanju ovakve vrste se očitava i u prepoznavanju od strane zakonodavaca, gde su svojevremeno projektantske aktivnosti vrednovane u tzv. „plavoj knjizi“ – svojevrsni cenovnik usluga, **sa koeficijentom uvećanja od 50-90%!**

**[AUTORSTVO] – Koje projektantske principe zaštite primenjujete na svojim projektima?
Recite nam nešto više o projektu rekonstrukcije Muzeja grada Beograda.**

Moj projektantski princip prepoznajem u krilatici čuvenog Mies Van der Rohe-a – „manje je više“ – kroz potrebu da estetiku svoje arhitekture svedem na **prostor maksimalne funkcionalne i oblikovne jednostavnosti**. Istim načinom pristupam angažovanju i kada su u pitanju rekonstrukcije. Pojam zaštite isključivo vezujem na iznalaženje adekvatnog odgovora na ograničenja ili usmerenja dobijena od Zavoda za zaštitu spomenika kulture ili adekvatne institucije.

Projekat **Muzej grada Beograda** je proistekao, s početka, pobedom u konkursnoj aktivnosti, da bi se nastavio kroz izradu svih pojedinačnih faza – urbanističkog projekta, projekta za dozvolu i izvođenje u periodu od 2016-2021. godine. Reč je o **rekonstrukciji, dogradnji i prenameni postojećeg objekta** (bivše nove Vojne akademije autora Dimitrija Leka iz 1899. godine – kulturno dobro pod prethodnom zaštitom) u muzej.

Sledeći projektни zadatak autori (dr Jelena Ivanović Vojvodić, Jovana Grujevska i Goran Vojvodić) su uz poštovanje kulturno istorijskog konteksta, prepoznatih potreba i savremenim arhitektonskim izrazom formirali kompoziciju adaptacijom postojećeg i dogradnjom novog gabarita (u dvorišnom delu) u ukupnoj površini od 17.000 m².

Reč je o rekonstrukciji, dogradnji i prenameni postojećeg objekta u muzej.

Povezivanje sadržaja kroz višetažni volumen je ostvareno horizontalnim komunikacijama, galerijama i mostovima, ali i centralnim atrijumskim prostorom sa lanternim osvetljenjem, čime je omogućena maksimalna vizuelna dostupnost najvećeg broja sadržaja i eksponata.

Objekat će imati kapacitet da predstavi stalne i gostujuće postavke izložbi, multifunkcionalne sale, prostore za kustosku delatnost, konzervatorske radionice, biblioteku, suvenirnicu, kafeteriju i naravno depoe sa adekvatnim tehničkom i tehnološkom opremom.

Projektom je aktivirano i unutrašnje dvorište sa površinom za izlaganje – lapidarijumom, kao i amfiteatrom za realizaciju raznih aktivnosti u domenu kulture. Autorski angažman je podrazumevao i **izradu kompletnog enterijera, fiksne opreme i mobilijara.**

[BALANS] – Kako ste pronašli pravu meru između nasleđenog stanja i savremenih potreba u pogledu standarda, programa i sadržaja?

Odgovor leži u domenu kompromisa odakle verovatno proističe i balans. Raditi u zatečenim strukturama, ograničenih mogućnosti iziskuje projektantski stav – veštinu koja u prvu ravan plasira poznavanje materije u projektantskom, ali i ne manje važnom izvođačkom aspektu.

Svako vreme sa sobom nosi određena obeležja, standarde te svakako, sveukupni progres u programskim potrebama i sadržajima na šta treba odgovoriti adekvatnim odgovorom.

S obzirom na to da je reč u najvećem broju slučajeva o **intervenciji u neadekvatnim prostorima**, vrlo važna je komunikacija između naručioca i projektanta, odnosno spoznaja realnih ograničenja, uslovljavanja. Mera međusobnog prepoznavanja je preduslov kvaliteta finalnog rezultata.

Odgovor leži u domenu kompromisa odakle verovatno proističe i balans.

[EDUKACIJA] – Što se tiče obrazovanja arhitekata, da li teme rekonstrukcije i prenamene trebaju biti više zastupljene u nastavnom kurikulumu? Kakva je trenutno situacija u pedagoškoj praksi?

Edukacija u oblasti zaštite nasleđa je veoma prisutna u procesu realizovanja nastave na [Univerzitetu u Beogradu – Arhitektonskom fakultetu](#).

Ova oblast se izučava kroz različite nivoe studija, sa fokusom na teoriju i njenu primenu na konkretnim prostornim obuhvatima. **Razvijanje individualnih afiniteta** je omogućeno kroz izbornost nastave, stoga svaki student može nadograđivati svoja interesovanja odabirom tematskih okvira i nivoa intervencija na predmetima tipa studio projekat, kao i drugim aplikativnog karaktera.

[OČEKIVANJA] – Kako vidite budućnost rekonstrukcije i prenamene objekta iz XX veka na teritoriji Srbije? Koje trendove očekujete u ovoj oblasti?

Jednostavno rečeno, rekonstrukcija danas ima svoje prepoznatljivo mesto, samim tim i budućnost, bez obzira o kakvoj tipologiji, (pre)nameni je reč.

Projektantski angažman ima u velikoj meri definisan obim, ali je estetika proizvedenog u domenu kreativnog kapaciteta i preovlađujućih pravaca.

Arhitektura je u nekom smislu kao i moda – ima svoja estetska ishodišta u određenoj dinamici, naravno ne po principu *Prêt-à-Porter* na kvartalnom nivou, ali svakako da korespondira sa zahtevima i promenama vremena u kom nastaje.

Obezbedite svoje mesto na konferenciji

Konferencija BuildUp, pod nazivom „Re:Gradnja“, održaće se **7. novembra**, u prostoru Jugoslovenske Kinoteke. Ovaj stručnih skup okupiće **12 vodećih domaćih i regionalnih biroa** koji će nam otkriti svoje specifične pristupe i referentne projekte.

Kao takva, konferencija je odlična prilika da **proširite svoja znanja o aktuelnim stručnim temama** i ostvarite vredne profesionalne kontakte.

Karte su u prodaji po ceni od 5.000 dinara + PDV. Ukoliko želite da rezervišite svoje mesto na jednom od najvažnijih stručnih događaja u ovoj sezoni, **registrujte se popunjavanjem formulara.**

Re:Gradnja u fokusu:

Alen Žunić: Čuvamo objekte ne zbog njihove stvarne vrednosti već zbog straha od novog

17.10.2025.